

Familjen Edvard Nilssons flyttning från Poptorp

Från Lekvattnet till Skacksjö i Östra Ämtervik (1908)

Av Gösta Gärdeborn

År 1888 gifte sig Edvard Nilsson från Poptorp i Lekvattnet med Kristina Jönsson från Örtjärnshöjden i samma socken. Paret övertog Edvards föräldragård i Poptorp, där de slog sig ner och bildade familj.

En stor familj i ett litet hus

Familjen växte snabbt. Vartannat eller vart tredje år föddes ett nytt barn, och år 1908 bestod familjen av nio barn. Den förstfödde sonen fick namnet Knut - ett något ovanligt val vid tiden, då namnet Nestor annars var vanligt för förstfödda. Kristina förklarade att hon "ville knyta knut på tråden" när hon började sy.

Barnaskaran bestod av sönerna Knut (1889), Nestor (1891), Axel (1893) samt Arvid (1908), och döttrarna Ellen, Karin och Ida, däremellan ytterligare två söner.

Förutom föräldrarna och de nio barnen bodde även Edvards far, Nils Andersson, född 1832 och änkeman, på gården. Dessutom fanns morbrodern Per Remelin, även kallad "Kramer-Per", boende där. Han var född 1825 i Vinger i Norge och hade varit gårdfarihandlare. Totalt samsades 13 personer i det lilla boningshuset med två rum och kök.

Trångboddhet och framtidsdrömmar

Åkerlapparna i skogsbygden kring Poptorp var små och räckte inte för att försörja en så stor familj. Edvard Nilsson var driftig och insåg att en förändring var nödvändig. Barnen var händiga - de äldsta sönerna byggde till och med egna träcyklar, som användes för färder till kyrkbyn och Lekvattnetsjön.

Yngsta dottern Ida hade just börjat skolan i Lekvattnet. När hennes storebror Axel slutade i fortsättningskolan vägrade Ida att fortsätta utan honom. Läraren, som visste att familjen snart skulle flytta, befriade henne från fortsatt skolgång i

Lekvattnet.

Den stora flytten 1908

När Edvard förvärvat gården Där Nol i Skacksjö i Östra Ämtervik för 13 000 kronor återstod den stora utmaningen - flytten. Familjen, deras bohag och husdjur skulle förflyttas cirka 95 kilometer.

År 1908 fanns varken järnväg till Torsby, bussar eller bilar. De enda allmänna kommunikationerna var ångbåtarna Selma Lagerlöf och Gösta Berling på Fryken.

Kristina reste med ångbåt tillsammans med de sex yngsta barnen, medan Edvard, de tre äldsta sönerna och Per Kramer - då 83 år gammal - gick landvägen med bohag och djur. Den yngste i denna grupp var Axel, endast 15 år. Som hjälp anställdes en piga, Nelly Johannesson från Rävtorp i Lekvattnet, som senare blev den sista överlevande som kunde berätta om flytten.

Hur Kristina och barnen tog sig de tre milen från Poptorp till Torsby är okänt, men troligen skedde färden med hästskjuts. De övernattade i Torsby innan ångbåten Selma Lagerlöf avgick klockan åtta på morgonen.

Texten är nedskriven av min kusin Gösta Gärdeborn, son till skolläraren och kantorn Axel Nilsson, som på 1940-talet tog namnet Gärdeborn.

Alf Folmer